

Økende helseplager blant tannhelsepersonell i Sverige

 JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

Kvinnelige tannleger og kvinnelig tannhelsepersonell for øvrig rammes i økende grad av psykiske lidelser.

Dette kommer frem i en aktuell svensk rapport.

Unge kvinner med høye krav til seg selv og sin profesjon kan være i risikozonen, sier Chaim Zlotnik, som er leder i den svenske tannlegeforeningen.

Rapporten er basert på den årlige undersøkelsen som Afa Försäkring gjennomfører, for å kartlegge arbeidsrelaterte skader og sykefravær i det svenske arbeidsmarkedet gjennom rapporten «Alvorlige arbeidsskader og langtidssykefravær». Afa Försäkring er et svensk forsikringsselskap som eies av de svenske arbeidsmarkedspartnerne, Svenskt Näringsliv, LO og PTK (Privattjänstemannakartellen).

I avsnittet *Tannhelsearbeid* beskrives utviklingen for tannleger og tannpleiere. Rapporten viser blant annet at blant de kvinnene som jobber innenfor tannhelse, er det en økning i antall alvorlige arbeidsskader med 41 prosent (dog fra et lavt nivå) i løpet av den siste målte tolv månedersperioden, mens menn ansatt innenfor tannhelse ikke er med i det hele tatt i denne statistikken.

Det bør i denne sammenheng understrekes at tannhelsepersonell, sammenlignet med mange andre yrkesgrupper, er skånet for alvorlige ulykker i arbeidet.

Utsatt gruppe

Når det gjelder langtidssykefravær, over 90 dager, ligger tannhelsepersonell som jobber innenfor kommuner og regioner høyt på statistikken sammenlignet med andre yrkesgrupper. Det betyr at tannhelsetjenesten er den tredje mest utsatte gruppen etter tekstilindustrien og byggebransjen.

I denne statistikken er kvinnelig tannhelsepersonell også overrepresentert sammenlignet med menn. 35 tilfeller per 1 000 sysselsatte for kvinner og 18 tilfeller per 1 000 sysselsatte for menn. Når det gjelder antall langtidssykemeldte i den siste måleperioden (2020), forekommer disse nesten 17 ganger oftere blant kvinner sammenlignet med menn i tannhelsetjenesten, 384 tilfeller for kvinner og 23 tilfeller for menn. Statistikken omfatter tannhelsepersonell ansatt i kommuner og regioner.

– Opplysningene i rapporten overrasker meg ikke, selv om det er vanskelig å skille ut tannleger fra hele gruppen tannhelsepersonell i denne statistikken. Signalene jeg får fra bransjen er at spesielt tannpleiere har det dårligere enn før. Men tannlegeyrket er også blitt mer stressende og preserende i senere tid, og dette vil trolig få konsekvenser for helsen, sier Chaim Zlotnik, leder i den svenske tannlegeforeningen og styreleder i organisasjonen Tjänsttandläkarna, en fagforening for ansatte tannleger i både privat og offentlig sektor.

Tannlegemangel

Chaim Zlotnik påpeker at omfanget av psykiske plager blant tannlegepersonell kan variere mellom de forskjellige regionene.

– I områder hvor det er mangel på tannleger kan dette bety at stresset øker, ikke minst det såkalte “etiske stresset” som kan gjøre at du som tannlege føler at du ikke strekker til i den tiden du får til pasienten. Tannlegemangel kan lett føre til arbeidsmiljøproblemer i de klinikkene som på grunn av sin geografiske plassering har vanskeligheter med å rekruttere tannleger. Du må kanskje bare slukke den verste brannen, men hadde heller kanskje trengt å ta en helhetsvurdering av pasientens munnhelse, men tiden strekker ikke til. Det opplever jeg selv når jeg jobber som tannlege.

– Vi har så stramme tidsrammer per oppdrag at vi ikke alltid har tid til å utføre oppdraget vårt tilfredsstillende, for oss selv og ikke minst for pasienten, som lett kan bli skuffet. Dette er et dilemma for alt tannpleiepersonell som jobber der tannhelsen ikke er så god.

– Hvilke andre konsekvenser kan vi få av dette økende tidspresset for tannhelsepersonell?

Aktuell svensk rapport peker på økende forekomst av dårligere helsetilstand blant kvinnelige svenske tannleger. – Spesielt yngre tannleger viser tegn på mistriksel og dårlig helse, sier Chaim Zlotnik, leder i den svenske tannlegeforeningen. Foto: Erika Aminoff.

MER ENN 30 ÅR I NORGE

SURGITEL® LUPER

Surgitel er best i test og har fremstilt presisjonsoptikk siden 1932. Deres lange erfaring gir seg uttrykk i markedets beste luper og de er også best i test når det gjelder vekt – kun 20 g. SurgiTel-luper fås i både FLM og TTL montert på Oakley innfatning.

Norsk Orthoform **Depot as**
DENTALARTIKLER

Telefon 22 76 01 40
bestilling@norskorthoform.no
www.norskorthoform.no

– Du har ikke tid til pauser, pausene blir forkortet og du havner i en situasjon som påvirker deg negativt. Ikke minst for yngre tannleger kan det også bety at problemene på arbeidsplassen også påvirker fritiden negativt med følelse av utilstrekkelighet og misnøye, sier Chaim Zlotnik.

Psykiske lidelser

Ifølge Chaim Zlotnik finnes det en ganske tydelig forklaring på den oppsiktsvekkende økningen i langtidssykefravær og sykefravær blant kvinnelig tannhelsepersonell og dermed også tannleger.

– Det handler om psykososiale belastninger og det kan bety at mange yngre tannleger oftere blir sykemeldt enn eldre tannleger. Ta for eksempel yngre kvinner som ønsker å gjøre karriere innen tannhelsetjenesten. De stiller krav til seg selv og til sin arbeidsgiver. Når kravene ikke harmonerer mellom individ og arbeidsgiver, kan individet havne i en psykisk belastende situasjon. Det jeg hører oftere og oftere er at yngre tannleger ikke alltid føler at de har gjort det riktige yrkesvalget, og en slik erkjennelse kan selvsagt føre til at de føler seg dårlige, sier Chaim Zlotnik.

En forklaring på at virkeligheten for en nyutdannet tannlege eller tannpleier ikke alltid samsvarer med forventningene, kan være utformingen av selve oppgaven og hva som forventes i yrkesrollen.

– Av åpenbare grunner ønsker mange unge å jobbe med ting som er morsomt og som gir penger, som

kosmetisk tannpleie. Krevende tilfeller som sykdomsbehandling oppleves som mer belastende. Når et oppdrag ikke anses som morsomt og stimulerende, er det stor risiko for at du utvikler muskelspenninger og føler deg dårligere psykisk. Men vi har foreløpig ingen forklaring på at kvinner i tannhelsetjenesten lider av psykiske lidelser oftere enn menn. Kan det være at de stiller høyere krav til seg selv? Oppmuntring, støtte og utviklingsmuligheter kan være veier ut av en psykisk stressende arbeidssituasjon, sier Chaim Zlotnik.

– Hvordan skal man gå frem for å øke trivselen til denne og andre grupper i tannhelsetjenesten som står i fare for å utvikle psykiske lidelser?

– Jeg mener at vi bør se på arbeidsmiljøspørsmålet fra forskjellige aspekter og innse at arbeidsmiljøet ikke bare handler om trivselen mellom individene på arbeidsplassen. Det er viktig å alltid påpeke og rapportere mangler i arbeidsmiljøet og om nødvendig leie inn profesjonell hjelp, avslutter Chaim Zlotnik.

Her er undersøkelsen:

https://www.afaforsakring.se/globalassets/forebyggande/analys-och-statistik/rapporter/2022/f7060_huvudrapport-statistik-2022.pdf